

PERSBERICHT van het EU-drugsagentschap in Lissabon

JAARVERSLAG 2008: OPIATEN NOG ALTIJD KERN VAN EUROPEES DRUGSPROBLEEM

Verontrustende tekenen dat het grootste drugsprobleem in Europa nog verergert, meldt het EU-Drugsagentschap

(6.11.2008, LISSABON **EMBARGO tot 10.00 MET/tijd in Brussel**) Tekenen van veranderingen in de problematiek van heroïne in Europa houden in dat de landen waakzaam moeten blijven en moeten weten hoe hierop te reageren. Dit meldt het **EU-drugsagentschap (EWDD)** in het vandaag in Brussel gepubliceerde ***Jaarverslag 2008: Stand van de drugsproblematiek in Europa***.

Het **EWDD** schat dat er 1,3 tot 1,7 miljoen probleemgebruikers (opiaten) in de **EU en Noorwegen** zijn; daarbij neemt heroïne het grootste deel van de drugsgerelateerde gezondheids- en sociale kosten voor haar rekening. Gegevens die vandaag zijn gepubliceerd zetten vraagtekens bij voorgaande verklaringen van het **EWDD** over een "geleidelijke verbetering in de heroïnesituatie" en wijzen op een stabiel probleem dat niet langer aan het verdwijnen is. Ook de recordproductie van opium in **Afghanistan** in het afgelopen jaar heeft de bezorgdheid van het Agentschap voor een mogelijk negatief effect op het Europese heroïneprobleem aangewakkerd (¹).

"De huidige gegevens wijzen niet op een epidemische toename van de heroïneproblemen zoals de meeste landen in Europa in de jaren negentig hebben gekend", stelt **Wolfgang Götz, directeur van het EWDD**.

"Niettemin mogen we de dreiging door de grote toevoer van heroïne die nu op de wereldmarkt verkrijgbaar is niet negeren, noch de zorgen over het heroïnegebruik dat uit de indicatoren blijkt of de indicaties dat synthetische opiaten een steeds groter probleem kunnen worden. Er is duidelijk waakzaamheid geboden. Maar om ervoor te zorgen dat Europa snel kan reageren, moeten onze informatiesystemen dringend worden verfijnd zodat zij beter en sneller veranderingen in de beschikbaarheid en het gebruik van dergelijke uiterst schadelijke stoffen aangeven."

In de meeste EU-landen is tussen de 50 en 80 % van alle behandelaanvragen gerelateerd aan opioïd-engebruik. Elk jaar sterven er zeven- tot achtduizend mensen in Europa door drugsgebruik. Onder jonge Europeanen is overdosis een van de belangrijkste doodsoorzaken. Ongeveer 80% van de overlijdensgevallen door een overdosis wordt in verband gebracht met het gebruik van opiaten en het inspuiten van deze drugs is een van de belangrijkste oorzaken van de verspreiding van drugsgerelateerde infecties. Naar schatting komen er jaarlijks in Europa zo'n 3 000 nieuwe gevallen van drugsgerelateerde HIV-infecties bij en landen melden dat meer dan 40% van de 'spuiters' gewoonlijk met HCV (hepatitis C-virus) is besmet. Substitutie therapie voor opiaatgebruikers is nu in alle **EU-lidstaten, Kroatië en Noorwegen** beschikbaar. Zo'n 600 000 gebruikers per jaar volgen zo'n behandeling.

Alarmsignalen onderstrepen de noodzaak voor verhoogde alertheid op heroïnegebruik

"Indicatoren voor trends op het gebied van opiaten wijzen op enkele verontrustende ontwikkelingen", stelt het **EWDD**. Uit het vandaag verschenen verslag blijkt bijvoorbeeld dat het aantal inbeslagnemingen van heroïne in de meeste verslaggevende landen in de periode van 2003 tot en met 2006 met ruim 10% is toegenomen. En in **Turkije**, een belangrijk doorvoerland, is de hoeveelheid in beslag genomen heroïne in diezelfde periode meer dan verdubbeld. Naar schatting is in Europa in totaal 19,4 ton (48 200 acties) in 2006 in beslag genomen (zie de tabellen SZR-7 en SZR-8). Een recente publicatie van het **EWDD** is geheel gewijd aan het monitoren van de toevoer van heroïne naar Europa (²).

Ook wijzen gegevens uit heel Europa erop dat het percentage eerstgebruikers van heroïne zich nog altijd op “een zodanig niveau bevindt dat de situatie in de nabije toekomst zeker nog niet significant zal verbeteren.” Nieuwe aanvragen voor behandeling van heroïneverslaafden namen in bijna de helft van de in 2006 rapporterende landen toe (zie tabel TDI-3, i). Onderzoeken in enkele landen leiden tot bijzonder grote ongerustheid, omdat er aanwijzingen zijn dat nog steeds mensen beginnen met het inspuiten van opiaten. In **Estland, Litouwen, Oostenrijk** en **Roemenië***, was ruim 40% van de ‘spuiters’ jonger dan 25 jaar (zie fig. 9, hoofdstuk 6 van het *Jaarverslag*).

In tegenstelling tot een algemeen dalende tendens in het aantal drugsgerelateerde sterfgevallen tussen 2000 en 2003, wijzen de gegevens nu op een stabiel of zelfs toenemend probleem en melden de meeste lidstaten sindsdien een stijgende tendens (zie tabel DRD-2, fig. DRD-8). Heroïne wordt het meest met drugsgerelateerde sterfgevallen in verband gebracht, maar ook andere opiaten worden gerapporteerd. Niettegenstaande het feit dat de gemiddelde leeftijd van (dodelijke) slachtoffers van een overdosis in Europa in het algemeen toeneemt (midden-dertigers), meldt een aantal landen (**Bulgarije, Estland, Griekenland, Letland, Luxemburg, Oostenrijk** en **Roemenië***) een relatief hoog percentage overdosis-slachtoffers van onder de 25 – wederom een teken van jongere gebruikers (zie fig. DRD-2, DRD-9 i, ii en iii).

Synthetische opiaten: probleemverlegging en illegale productie

Opmerkelijk dit jaar zijn de toegenomen aantallen meldingen van problemen met synthetische opiaten. Zo zijn er in **Letland** en **Estland** aanwijzingen van een toenemend probleem door de beschikbaarheid van 3-methylfentanyl (fentanyl). De herkomst van deze drug is niet duidelijk, al wordt in enkele rapporten gesuggereerd dat er een illegale productie in landen rondom de **EU** plaatsvindt. Fentanyl is veel sterker dan heroïne; gebruik ervan kan bijzonder riskant zijn. Dit blijkt wel uit de meer dan 70 fentanylvergiftigingen met dodelijke afloop in **Estland** in 2006. Het **EWDD** publiceert vandaag ook een nieuw ‘drugsprofiel’ over fentanyl⁽³⁾.

Onderzoek toont aan dat het risico van een overdosis aanzienlijk afneemt wanneer heroïnegebruikers een substitutietherapie met methadon en/of buprenorfine volgen. Toch wordt in de toxicologische verslagen van enkele sterfgevallen in Europa ook melding gemaakt van methadon. Bewezen is dat goede voorschrijvingspraktijken dergelijke gevallen kan beperken. Het is daarom noodzakelijk preventie van overdoses bespreekbaar te maken bij de ontwikkeling van klinische praktijken op dit terrein. Overlijden als gevolg van misbruik van methadon lijkt niet rechtstreeks verband te houden met het algemene niveau van substitutiebehandeling (zie het kader ‘Sterfgevallen in verband met substitutiebehandeling’, hoofdstuk 7, *Jaarverslag*).

Volgens **Wolfgang Götz** streven de meeste landen in hun drugsbeleid naar het terugbrengen van het aantal drugsgerelateerde sterfgevallen, maar moeten onze woorden nu worden omgezet in daden. “Het is niet te tolereren dat ieder uur een van onze jonge medeburgers aan een overdosis overlijdt en dat dit had kunnen worden voorkomen. We moeten prioriteit geven aan maatregelen die overdoses voorkomen en ons richten op risicovolle groepen, zoals ex-gevangenen of mensen die na een behandeling weer terugvallen”⁽⁴⁾.

Opmerkingen:

⁽¹⁾ De opiumproductie is in 2007 wereldwijd met 34% toegenomen tot naar schatting 8 870 ton. Dit is voornamelijk toe te schrijven aan een stijgende productie in Afghanistan (8 200 ton in 2007). Dientengevolge bereikte de potentiële wereldwijde heroïneproductie 733 ton (UNODC, 2008). In de recente publicatie van het UNODC, *Afghanistan Opium Survey 2008*, wordt geraamd dat de opiumproductie in Afghanistan in 2008 zes procent is gedaald tot 7 700 ton.

http://www.unodc.org/documents/publications/Afghanistan_Opium_Survey_2008.pdf

⁽²⁾ Publicatie van het EWDD (technical data sheet): ‘Monitoring the supply of heroin to Europe’, beschikbaar op:

<http://www.emcdda.europa.eu/publications/technical-datasheets>

(³) EWDD-publicatie over het drugsprofiel van fentanyl, beschikbaar op: <http://www.emcdda.europa.eu/publications/drug-profiles>. Zie voor meer informatie ook: Ojanperä, I., Gergov, M., Liiv, M., Riikoja, A. en Vuori, E. (2008), 'An epidemic of fatal 3-methylfentanyl poisoning in Estonia', *International Journal of Legal Medicine* (in druk).

(⁴) Ex-gevangenen die pas zijn vrijgelaten, lopen een acuut risico op overlijden, wat voornamelijk te wijten is aan verkeerd gebruik van middelen en aan overdosis. Uit een recent onderzoek (VK) blijkt dat zij het meeste risico lopen in de eerste week na hun vrijlating, wanneer de waarschijnlijkheid van een drugsgerelateerd overlijden zo'n acht maal hoger is voor mannen en tien maal hoger voor vrouwen dan een jaar na vrijlating (zie kader over dit thema in hoofdstuk 7 van het *Jaarverslag*).

Zie voor meer informatie over deze onderwerpen, hoofdstukken 6 en 7 van het *Jaarverslag*.

De gegevens in het *Jaarverslag 2008* hebben betrekking op het jaar 2006 of het meest recente jaar waarvan gegevens beschikbaar zijn.

Cijfers en tabellen die in dit persbericht worden genoemd zijn te vinden in het *Statistical bulletin 2008* op <http://www.emcdda.europa.eu/stats08>

Informatie over en links naar alle producten, persberichten, diensten en evenementen in verband met het *Jaarverslag* zijn beschikbaar op <http://www.emcdda.europa.eu/events/2008/annual-report>

* De landen worden genoemd in de protocollaire volgorde van EU-lidstaten.